

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕНКО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВИ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Особливо національні меншини знаходяться в тому самому положенні, в якому вони знаходилися чотири місяці, рік, два, чи більше. Ніщо не змінилося ani ні Йоту. Права, кажучи, то навіть не порушують національного питання не говорячи вже про спроби розв'язати його. Нетериторіальні народи ще як-так толерантні теперішньою владою. Жиди навіть відомі. Всі їх поступили здійснено з винятком „*miterus clausus*“, який тепер перейменовано на „*miterus technicus*“ і як такий признаний порушенням. За те територіальні народи, України і Білорусини, далі зовістачані по оцепити ашехполі.

ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ“ НА 1927 РІК

:: в об'ємі 15 аркушів з численними ілюстраціями і мапою Радянської України. ::

Статті: М. Кордуба: Територія і населення Рад. України. І. Калиновича: Як працювати по читальних „Просвітах“. І. Раківського: Найкращі школи науки про природу. М. Чайковського: Деякі розділи із суспільної фізики. М. Стахурського: Що знаємо сьогодні про сшадження. К. Трильовського: Деякі приклади селівських тат. Д-р Ст. Барана: Важливі постанови про військову службу та усякі заходи судної карі.

Календар з уваги на його загально-освітній зміст, повинен мати не тільки в кожній читальні та в кожній хаті свідомого українського селянина й робітника, але й в руках кожного культурно-освітнього діяча.

Ціна 3 зол., з пересилкою 3-60 зол., за післяплатою 3-90 зол. — Замовляти в канцелярії Т-ва „Просвіта“, Львів Ринок ч. 10, П. поверх.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відмовляє.

Подяка.

Отримавши найширшу подяку Вн. д-рові Олександрові Домашевичеві, неврологів у Львові, за своєне вилічення моєї кені з такої і небезпечної недуги, як гастрит. Нд. професором д-ром Ромуалдом Бенгловським, за вміле і вдатне переведення дуже важкої операції.

О. Дим. Ксьонжек.

менше 20 літ. — Польські часописи повідомляють, що це останки на якихсь боях чи воєнних таборах, тимчасом відомо, що на цьому місці був цвинтар Благословенської церкви, яка стояла тут від XV віку і була скасована в 1802 р.

— **Що Львів страви.** Вчора скінчилися „Східні Торгів“. Дуже мало людей, які ще не бачили різноманітного їх багатства, кваліфікації до величезного парку останнього дня виставки. Зате багато було таких, що сиділи в центрі міста по каварнях або блякаючи по вулицях, зітхали тужливо до великих електричних ламп, які блиснули на короткий час на те, щоб освітити приїзжиків і не реконати їх, що Львів справді нагадує столицю. І ця остання вечірка ілюзії тепер згасне.

— **Темна хроніка.** Дозорець вилізнив при вул. Баторія. Якім, стане перед судом за злочин отруєння своєї жінки, при помочі підпаленого вогню, який недовго виплював на волю. Видко, що вивична атмосфера впливає неабияк на дозорців. — Рабін з Радмина (Шор, який побував довгий час у Нью-Йорку, зовсім не має розуму рабина: його возила за ніс кілька літ 29-літня Злата Рубін, вимангивши від нього 6000 дол. на кошти наслідків близької знайомості з нею, привнесла його до ритуального похорону і намовила до отруєння першої жінки. Щойно він рабін звернувся за підмогою до суду, який арештував його настираву опікунку.

— **Штукарства законів.** Львівський палич інженір З. Душковський, який розбивається по вулицях своїм авто, переїхав на смерть 15-го липня селянина І. Данишова. За це засудили його на місяць в'язниці. Апеляційний суд потвердив присуд першої інстанції, з тим, що його виконання завішено на протиг... дохот літ. Іншими словами: амністия. Родина вбитого під колесами авто має право домогатись бодай звороту коштів похорону помершого, про які чутивий палич і чути не хоче. А щоб оминути цих коштів, він перепирав своє авто на власність... своєї 3-літньої дочки! Випадає питання: скільки осіб і яких випадків має переїхати на смерть зльвівський автомобіліст, щоб міг заплатити карі?

— **Німеські бібліотеки в Чехословаччині** розвиваються неважчаво гарно. На основі т. зв. бібліотечного закону кожна громада в Чехословаччині обов'язана залучувати в себе прилюдну бібліотеку. Як розвиваються бібліотеки по німеських громадах Чехословаччини, відно найкраще з того, що коли в 1920 р. було людей 458

таких бібліотек, то в 1924 р. була їх уже 2745. В 1920 р. визначено в тих бібліотеках 660.000 книжок, в 1924 р. вже 2.965.681 книжок. Доходок німеських громадських бібліотек у Чехословаччині вносили в 1920 р. 437.000 ч. корон, а в 1924 р. зросли на суму 3.311.491 ч. корон. Якже далеко нам до того!

— **Людендорф оженився.** Неудачний герой великої війни, стративний воєнних побосиш — великий Людендорф, що згодом зазнав нових невдач у мирній політичній боротьбі, оженився з лікаркою та публіцисткою Крестин, двічі розведеною дамою, яка вносить йому як віно двох дорослих хлопців. Людендорф узяв шлюб у місті Туїнс, біля Мюнхена, зовсім скромно, але прибраний в усі воєнні відзнаки.

— **Світлова хроніка.** Син Достоевського помер у Москві, в нужді. Кілька місяців перед смертю він звернувся за проханням призначити йому державну пенсію, одначе прихильна відповідь прийшла вже після його смерті. — Ангурський уряд дозволив трьом жінкам буншого султана вернутись у Туреччину. — На основі останніх обчислень чужинної преси папа одержує приблизно 15 мід. франків річно. Сам італійський уряд платить йому досмертну ренту 3 мід. і 250 тис. фр. — У СРСР, в нині приблизно мільон реєстрованих безробітних. — Страйк шахтарів коштує Англію до цього часу 530 мільонів фунтів.

— **Ідучи до Львова, не забудьте** привезти зі собою футра до обнови і направи у фірмі Ва. Солік вул. Куркова ч. 5. 509 2-2

— **З кіна.** У кіні „Лев“ почалась прем'єра нової фільми зі славним Валентином „Молодий Магараджа“ і комедії в 7 діях „Старопарубоцький клуб“.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Марки Франка.

З приводу 10-ліття смерті Франка не повинні, на жаль, ні в Галичині ні на Радянській Україні хоч би одно видання пам'яткових марок з портретом поета, хоч такі ювілейні марки популяризують незвичайно пам'ять поета і приносять задоволення. Це дуже добре розуміють чужинці і в них аж роється від різних добродійних марок, видаваних при всяких нагодах. А не слід забувати, що за такими принагідними приватними (не офіційно виданими) марками полюбляють також численні ради філателістів у цілому світі. Треба тільки дещо реклами в чужинських філателістичних часописах — і така українська марка могла розійтись в неможому числі також між чужинськими збирачами т. зв. добродійних марок.

У нас вже була спроба видання Франкових марок, а саме в 1913 р. з нагоди його 40-літнього письменницького ювілею. Спроба зовсім добре повелася і тим більше жалко, що її в цьому році не повторено. Завдаючи тим виданням з дозволу Академічної Громади, яка видала ті марки Франка, подам кілька даних про них на основі записок, що збереглися з того часу. Бразилі марки Франка видано в накладі 30.000 штук (250 аркушів по 144 штуки). Марка представляла Франка, обраного українськими зборами, з написом: Іван Франко. Оригінал (проект) цих ювілейних марок рисував Ю. Колунік, а друкувала їх чеська фабрика „Oratecky Umelcku“ (вул. В. Найберта в Празі-Сміхові). Марки були тільки одного роду й коштували по 2 сотки. Перший раз появились в продажі 30. червня 1913 р. Дохід з них призначений був на ювілейний дар Франкові.

Марки прийняла суспільність прихильно і вони розійшлися без великої реклами до кінця року, себто на протязі 6 місяців. Замітне при тому те, що ці марки розкупили в більшості приватних крамниць, які за побораний товар ліриліали скоро свої рахунки, коли між тим більшість Галичан, що їм вистало замовлені марки, не поплатили за них до нинішнього дня (рахунки наслідком війни затратилися). Всеж такі видання оплатились.

Стало до історії видання перших у нас і покищо одних добродійних марок з портретом Франка.

І. Н.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басенського у складі 31 осіб виступає:

Субота 18. IX. Підгайці.

Неділя 19. IX. Підгайці.

Понеділок 20. IX. Бережани. 193 33-7

„Український Національний Хор“

під управою Дмитра Котка:

Субота 18. IX. — Устрики.

Неділя 19. IX. — Устрики. 528 2-7

Муз. Тов-о ім. М. Писенки у Львові має намір з дня 1. жовтня 1926, відкрити у власній домівці (Шашкевича 5) курси науки на дутих інструментах, як записок майбутньої духової оркестри у Львові. Отрим звергається до всіх львівських і підліських читальних „Соколів“ кружок аматорських і уських установ аматорських з проханням подати сю оповістку до відома своїм членам, які одержать всіяні бліжні пояснення в тій справі в канцелярії Тов-а, що дня від 3-6 пополудні. 506 3-3

Вп. п. дир. Микоф Стадник зловить подати свою адресу кооперативі „Український Театр“ у Львові, Руська 18. 531 2-2

З церкви Успенія Пр. Д. М. Подается до відома, що в неділю дня 19. вересня 1926 в часі співної Служби Божої в церкві Успенія Пр. Д. М. при вул. Руській (год. 10 рано) співатиме відомий оперний артист, Вп. В. Маслюк-Мартині.

ДРІБНІ ОГолошення.

МУЗИЧНІ інструменти, 23 штук з роз'язаного оркестру на продаж. Уряд парохіальний в Біличі, поч. Старий Самбір. 521 2-2

ГЛУХОТА ВІЛЧИМА! Феноменальний винахід „Еуфонія“ продемонстрований спеціалістам. Самі вилічте себе дома з притупленого слуху, шуму і витіку з ушми! Багато подяк і похвалючу брошуру вислає даром на бажання „Еуфонія“, Лішкі к. Кракова. 576 2-2

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, сирота по свещенику, пошукує місця до заряду домою. Зголошення до адміністрації „Діла“ під „Климентина“. 536 1-1

АБСОЛЮВЕНТКА держ. учит. сем. пошукує лекції на провінції. — Зголошення до адміністрації „Діла“ під „Учителька“. 535 1-3

СТУДЕНТІВ на мешкання з харчем, прийме смеритованій радник у Львові вул. Льва Сапига 65 III. пов. на ліво. 534 1-1

ПОМІЧНИК з торговлі мішаних товарів-кингарі і реставрації пошукує заняття від 1. жовтня ц. р. Зголошення з усілякими на руки Юрка Мельника сина Антоса в Пащкові почта Вигода. 537 1-2

АБСОЛЮВЕНТ учительського семінара прийме лекцію на провінції. Зголошення адресувати: Уряд парохіальний Шоломня почта Старецело. 539

4 КІМНАТИ з кузною вимайму зараз-Віндковська, вул. Са. Зофії 78 в. 541 1-3

СЕМІНАРИСТКА пошукує якогось заняття, знає різну працю. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Надія“. 544

ПОШУКУЮ негайно здібного хлопця на практику в механічній ремеслі Ю. Ломага, Сенкевича 9. 546 1-2

ПОШУКУЮ від 1. жовтня ц. р. учительки, укличеної семінаристки (з матурою по році 1923) для доньки з нар. школи. Помешання з удержанням в натурі, міс. платня на основі умови. Вимагає знання шиття і гри на фортеп'яні. Зголошення з поданням виписок і надісланням по амамі фотографії слати на адресу: Інк. Богдан Ксьонжек в Борислав, Сича Радна 3. 540 а) 1-2

КВАЛІФІКАЦІЯ учительки пошукують лекції, найкраще в горіх. Ласкаво заголошення під Учителька А. К.

ЕКСТЕРНИСТА конспікумовані курси, вул. Кохановського ринку дозв. ково вписи на гімназійні курси чотирохкласні і шестикласні таких семінарії (таким доповнюють для гімназійних абітурієнтів)! Учасі найкращі професори державних заведень. Місячна плата 30 зол. Зголошення від години 4-7. 548 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відмовляє.

АДВОКАТ

Д-р Володимир Бачинський

повернувся і веде канцелярію у Львові при вул. Косишків 1 а (біля Народної Гостиниці). 1-2

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гейка у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ

в недугах ушних, носа, горла і гортани ординує від 3-6 пополудні.

у Львові, вул. Бенгловського 3, 425 (за пасажом Миколайчик). Тел. 40-33. 53

МЕЛЬОДІЯ

ЛьВІВ, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інструментів і приладдя, грамофонів і плит. — Каталоги плит засилають на домагання. 44 197

ПОЗІР! Вже вийшов з друку **Парадник для пожарних-руханкових товариств „СОКІЛ“**, в якім містяться: як заложити пожарно-руханкове товариство „Сокол“, як перевести Загальні Збори, обов'язки Ступини та напрям праці в товаристві. Ціна 0-40 сот. Набувати можна в Соколі-Батьку, Львів, Руська 3. 511 3-3

Конкурс.

Тов-о „Просвіта“ у Львові розписує отрим конкурс на п'ять безплатних місць аплікантів освітньо-вишнього діла. Претенція буде тривати один рік. Умови приттє: покінчення середньої школи без оспиду на тип. Першенство будуть мати апліканти з покінченнями вищихи школами. Зголошення приймають в канцелярії Тов-а „Просвіта“ у Львові.

Тов-о обов'язується запровадити своїх аплікантів в історію і практику освітнього діла. Після року практики буде старство діла. Замістити в одній із філій, о скільки апліканти викажуть потрібні кваліфікації.

У Львові, дня 14. вересня 1926 р. За Головного Видаля Тов-а „Просвіта“ у Львові:

М. Галушницький, голова. 542

С. Нагалас, заст. секретар.

Комітет Церковний в Ізавч складає щиро подяку Вн. Андрієві Фелендзюві, буцімочому у Геросію за своєне арестаровання церкви, як і за опуст 50 дол. на користь церкви при закінченню будови.

ЗА КОМІТЕТ: о. Йосиф Райт, Пала 543

Дунець, Петро Лекач. 1-1

Конкурс

на одиорічну посаду учителя лужки і лужу (6 годин тижнево) до науки вивади у Львові. Першенство мають студенти, які рівночасно вели би освітні курси. Інформації та зголошення: **УКТО!**

347 **Львів, Руська 3. II.**

дній політичній групі, розуміється, не дарують теж. Словом: внутрі країни кипить.

В справі теперішньої кризи загрозили також чеські легіонери. Дня 12. ч. м. відбувся їх з'їзд у Празі, що висказав погане довіря до особи д-ра Бенеша і проголосив свою відданість преа. Масарикові. З'їзд цей цікавий ще й тим, що на ньому прочитано письмо Бенеша, в якому він різко розправився зі своїми головними противниками, передовсім з б. мін. Стшібрним і з ген. Гай тою.

В своїм листі до легіонерів виступив Бенеш проти погослосок про пливованій політичній переворот. Такі погослоски виходять з оточення Стшібрного, якому Бенеш закинув брехню й нечесність.

Ще цікавіші ті місця листу, що торкаються ген. Гайди, якого фашисти висунили на своє чоло. Бенеш називав Гайдю демагогом, покликуєчись на свідомство б. шефа ген. штабу ген. Міттельгаузера і маршалка Фоша, які висказувалися про нього в таким самим дусі. Фашистська агітація — писав Бенеш — мусить бути рішучо поборована, так само ввводження політики до армії — хочби з огляду на численні меншости в рядах одноплої чл. армії. Виступив Бенеш не тільки проти агітації національних демократів, але також проти католиків і частини аграріїв, які бажали повернути Чехословаччину на цілі роки взад. Їх агітація до казусу й так, що політичний рівень чехословачької держави ще далекі до рівня культурних держав. При кінці листу заапельовав Бенеш до легіонерів, щоб вони зберегли свою мужність і здоровий розум і були далі сторожами чистоти політичного життя.

Вже з того листу видно, що положення в Чехословаччині поважне. Чи легіонери виявлять той здоровий розум, якого бажав би собі Бенеш, покаже найближча будучність.

Безробіття в Польщі.

Чи справді воно зменшується?

По вісткам з Варшави число безробітних у Польщі постійно зменшується. Так за час від 31. липня до 4. вересня ч. р. число безробітних зменшилося загально на 29,339 осіб. Дня 4. вересня ч. р. було в Польщі 235,407 безробітних.

Ця зміна полугас на: а) зменшення числа безробітних на території: а) Варшави (на 1,100 осіб), Біла (435), Плоцьк (239), Тернопіль (335), Влодавек (378), Дрогобич (44), Познань (9,452), Перемишль (90), Пльотркін (350), Варшавіч (104), Каліш (93), Рівне (133), Ченстохова (1,150), Вільно (217), Островець (469), воєв. шльєське (6,284), Сопотіч (2,573), Бидгош (833), Радом (801), Острів (330), Седльце (786), Познань (220), Білосток (1,153), Торунь (49), Гродно (107), Грудзюндз (224), Освенім (1,165); б) на зрості числа безробітних: у Львові (125), Кельцах (26), Берестю (25), Новому Санді (9), Вайгеровім (45), Станіславові (200), Тчеві (23).

Зменшення числа безробітних торкалося головню групи шахтарів (на 5,102), гутників (1,427), металістів (2,511), робітників будівельних (1,511), текстильних (7,995) і робітників умових (266).

Крім цього на протязі серпня підпало змін число безробітних, що працювали тільки частинно. Так зменшилося число робітників, працюючих тільки 1 день у тижні, на 3, число тих, що працювали 2 дні в тижні, на 1,324, число тих, що працювали 3 дні в тижні, на 4,931, число тих, що працювали 5 днів у тижні, на 16,074. Дате таких робітників, що працюють 4 дні в тижні, прибуло 5,257.

У зв'язку з цим станом безробіття зменшилося також число осіб, управлених до примусу, на 20,957. (Всіх, що побирають примусу з приводу безробіття, є понад 200,000 осіб; з відланих 20,957 осіб припадає 6,260 людей на акцію, унормовану законом, а 13,576 людей на акцію дорозу).

З поданих вище даних виходить, що нема чого радіти у Варшаві з приводу незначного зменшення числа безробітних у Польщі. Четвертьцілонова армія безробітних у такій державі, як Польща — це завжди застрашує. А не слід забувати, що надходить осінь, в якій автоматично уступає ріжні роботи. Отже в найближшому часі стан безробітних у Польщі зросте напевно до катастрофічних розмірів.

Панятаймо: Рідна Школа — це на родина фортеця, це повинні захистити в добі війни!

ЛЬОСИ

І. КЛАСИ

Державної льотерії є до набуття в найбільшій і найщасливішій в краю канторі державної льотерії клясової

НАДІЯ Льв в Сикстуська 6.

НА 80.000 ЛЬОСІВ ПРИПАДАЄ 40.000 ВИГРАНИХ, ТОМУ МУСИТЬ ВИГРАТИ ЦО

ДРУГИЙ ЛЬОС.

ГОЛОВНА ВИГРАНА

500.000

ЗОЛОТИХ.

Крім цього слідуючі виграни:	
1 на 300.000 зл. — 300.000 зл.	
1 на 200.000 зл. — 200.000 зл.	
2 по 100.000 зл. — 200.000 зл.	
5 — 50.000 зл. — 250.000 зл.	
2 — 40.000 зл. — 80.000 зл.	
4 — 25.000 зл. — 100.000 зл.	
4 — 20.000 зл. — 80.000 зл.	
6 — 1.000 зл. — 90.000 зл.	
19 — 10.000 зл. — 190.000 зл.	
24 — 5.000 зл. — 120.000 зл.	
32 — 3.000 зл. — 156.000 зл.	
115 — 2.000 зл. — 230.000 зл.	

крім цього 39.755 виграних менше 2.000 золотих.

ЗАГАЛЬНА СУМА ВИГРАНИХ 12 МІЛІОНІВ 160 ТИСЯЧ ЗОЛ.

Тягнення переводить публічно державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії в присутності двох горожан міста запрошених Президентом міста Варшави.

Соткам людей приносить Державна Льотерія Клясові рік рино багатства і добробут. Нашій колектурі сприяє стало надзвичайно щастя.

Тягнення і кляси 14 і 15 жовтня ч. р.

ЦІНН ЛЬОСІВ: червота зол. 10, полонічка зол. 20, цілий льос зол. 40.

Хто задумує купити льос в нашій колектурі, нехай ще лінні замовить. На замовлення висилаємо легально оригінальні льоси, залучуючи плагири і наш бляклет П. К. О. на безплатну пересилку належності.

В ТІМ МІСЦІ ВІЙТИ І ПЕРЕСТАТИ НАМ НЕПОВІННО В ЛІСТІ

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ

До Наді, Львів, Сикстуська 6.

Отрим замовляю до І класи Державної Льотерії Клясової льосів ціних по 40 зл., полонічок по 20 зл., червоток по 10 зл. — Належність золотих заплачу по одержанню від фірми льосів, бляклетом П. К. О. присланим разом з льосами. Імя і назвисько Близька адреса

По широкому світі.

Англія устами своєї преси протестує енергично проти признання Китаєві постійного місця в Лізі Націй.

Американські та європейські кораблі одержали наказ на водах довкола Китаю почати енергійну акцію в обороні ладу.

Німеччина сподіється, що наслідком здійснення льокарських договорів союзні держави опорожняють Надренншину і вернуть їй кількох найбільш мандатів.

У Білгороді скінчився міжнародний конгрес 18 масонських лож, які висловились за вирішенням усіх міжнародних конфліктів мирними судами.

Прімо де Рівера проголосив амністію для всіх збунтованих артилерійських офіцерів, що послухали його пошколого заклику.

Озерянський Лядрі.

Злочинні практики провінційного лікаря і трагедія молодого адвоката.

Цікаві динки починаються у Чорткові, перед окружним судом розправа, яка зверне на себе увагу не тільки місцевого і докопанного населення, але продретесь напевно на сторінки столеної преси. Вона буде епізодом трагедії, яка трапилася дня 17. червня в Озернях, а про яку у свій час писали досить широко часописи. Та сіль сензації не в трагічних жертвах, яких там й так надто багато приносить кожна динка. Основа процесу — злочин: вона розкриває перед суспільством одні з найсумніших явищ адеморалізованого життя — поведінку жидівського лікаря, який використовує своє вишкоче становище, знання, довіру пацієнтів, грає на найнижчих інстинктах слабких жінок, що шукають у нього порад.

Пригадаймо сухі факти: 17. серпня виліс у лікаря в Озернях, д-ра Леона Маргуліса. Теодор і Катерина Ахсентієві з Гермаїки і мали з його кабінеті дуже різку розмову. Понимало до біди, якої наслідком було те, що д-ра Маргуліса застрелили. Хто? чоловік чи жінка? — це має розкрити розправа. Свідки твердять, що лікар упав від стріли Ахсентієва, його жінка заявила, що стріла уявляла її руку.

Теодор Ахсентієв є скінченим студентом медичної у Відні, сином парона. Його жінка Катерина мешкала в Озернях. Коли Ахсентієв вернувся до Галичини, жінка виявила йому тайну, яка гримала її совість на протязі трьох літ. В осени 1923 р. вона звернулася за лікарською порадою до д-ра Маргуліса, почувавши, що має стати матір'ю. Тому, що обоє Ахсентієви не мали засобів до життя, а молодий студент мусів швидко кінчити студії, жінка рішуче, що приїхав на світ дитина була би для них непосильним тягарем. Д-р Маргуліс рішуче допоміг їй в цьому положенні, одначе поінформував її, що лікарські засоби будуть недовільні, коли вона не згодиться на все те, що є необхідне в таких випадках, коли муж далеко і навіня хитростю, на-ріш силою заволодує своєю пацієнткою в своїм кабінеті. Коли муж Ахсентієвої вернувся до Озерня, жінка розповіла йому цю історію, не маючи сили скрити перед ним такої прикрої тайни. Наслідком її широти була загибля мужа, що він з нею розводиться. Ахсентієва звернулася тоді до д-ра Маргуліса з проханням, щоб він узяв її в оборону і докавав перед судом її невинність. Коли д-р Маргуліс знехтував її прохання, вона намовила мужа, щоб сам пішов з нею до нього.

Зміст розмови Ахсентієвих з озерянським лікарем можна легко собі уявити. Д-р Маргуліс відмовився понести консеквенції свого поступку, щоб рятувати подружжя щастя сторонніх від нього людей. Для Ахсентієва правда виринула ясно при першій зустрічі з лікарем, про якого він мав час почути чимало дечого в селі та околиці. В Озернях кружила віддана чуток — які зголом стали тайною поліції — що д-р Маргуліс зовсім безцеремонно пропонує своїм пацієнткам зносини: клясе їм роздзгати, коли вони при приходять рвати зуб або з ранено на руці; залацувати, туляти, лоскоче, дратувати, використовувати недужий стан, соромчавність, заляканість і т. д., що є єдиний лікар, без якого вони, в крайній разі, не в силі обійтись.

Нема сумніву, що розправа відкриє всі історичні злочинні практики провінційного Дон Жуана, що під покривкою своєї професії деморалізував місцеве населення і став причиною неодної жіночої трагедії. Остання трагічна подія була кулішним пунктом злочинної діяльності озерянського Лядрі, що в своїм лікарським кабінеті задовував щораз нові жіночі жерти.

НОВИНКИ.

— Наукові експедиції на Поділля. Українська Академія Наук випустила на Поділля, а саме на Кам'янецьку окрему наукову експедицію під проводом наукових співробітників А. Носова, Мошевича, М. Рудинського й Е. Рудинської. Експедиції має широкі завдання в області археології й знайшла надзвичайно багате поле для розслідув. З огляду на те експедиція задумує на другий рік знову виїхати на Кам'янецьку й перебути там ціле літо.

— Рекорд українського накопелника. З кругів спорт. т-ва „Україна“ подають нам: Маємо одного члена „України“, який 15-літні роковини існування Товариства пошанував у непрактикований у нас спосіб. Він виїхався на козесі в подорож по дніш Львів-Перемишль-Бережан-Тернопіль-Теребовля-Чортків-Заліщи-Томашів-Станіславів-Доліна-Стрий-Дрогобич-Самбір-Добро-міль-Перемишль-Судова-Висока-Чайків. Переїде отже на козесі майже 700 км. А що його подо-

ПЕРШОРЯДНО УЛАДЖЕНА ПАРОВА ФАБРИКА ЦУКОРКІВ „ФОРТУНА НОВА“

Львів, Кордецького 23.

поручає своїм виробам.
СКЛАДИ: „Навродні Таргани“ і Українські Кооперативні.

рож випала в час, коли ми святкувати будемо 15-ліття „України“, то тим показав він тізак, що Товариство виховало члена, який живе славною традицією нашого Т-ва. А що цей член і в вірних часів Т-ва був дієво діяльний, переконати нас може лінт міжнародних легкоатлетичних змагань з 13. жовтня 1912 р. коли то він в бігу на 10.000 м. добув друге місце в часі 39 мін. 377 сек. А змагання було тоді доволі й серйозним. Наш накопелік виїхався в ту дорогу, щоб зашести приват товаришам і членам „України“, які живуть на тім 700-км. шляху. Тим змаганням в п. Олександр Карпинський, Наполеон, що українські спортови кружили названих міст радо повітали п. Карпинського в своїх гуртках.

— „Ucrainica“. В останньому випуску берлінського журналу „Zeitschrift der Verein für Volk und Land“ (XXXV/VI, 1925-1926, том. III, ст. 196—197) поміщені дві доповіді з мітки д-ра З. Кузель, про наукову діяльність польового етнографі й історика Якова Навицького та про „Етнографічне Товариство“ в Києві. — У збірці „Die unterdrückten Völker der Welt. Gegen Lüge und Gewalt“, що позивається перед кількома динки у Відні заходом і під редакцією Віктора Отте, надруковано обширну статтю д-ра Романа Перфецького: „Die völkerrassenpolitischen Länder unter völkerrassen Herrschaft“ (стор. 62—71), в якій між иними подано статистичні зіставлення національного складу держави західно-українських земель у 1914-ому й 1921-ому році.

— Д-р Альфред Фінль, бувший провідник моравських Німців за австрійських часів і автор численних праць і статей про національне питання в Австрії, помер перед кількома динки у Шпендорфі в 73-ому році життя. Його політичні праці, між иними про „Національну курию“, „Справу меншостей“, „Національну організацію Німців в Австрії“, „Язикові розпорядки Празька“, тішилися свого часу великою популярністю й повагою. Фінль видав також „Матеріали до з'ясування питання в Австрії“ й „Протоколи конституційного з'їзду австрійського парламенту“ в 1848-ому році про земельні закони, та аж до світової війни книжку про „Панславізм аж до світової війни“.

— „Наше Життя“ перед судом. Як ми вже повідомляли, дня 17. вересня ч. р. відбувся перед окружним судом в Любліні карна розправа проти Степана Козачука б. редактора „Нашого Життя“ в Холмі за проступок з арт. 49 і 129 ч. I. т. 3. к. к. — Основною акту обвинувачення є оголошення письма українських посолів і сенаторів до митрополита Домініа з 14 VI. 1924, з приводу введення Григорієвського календаря до православної церкви в Польщі. Обвинуваченого боронить адвокат, сенатор Карпинський з Рівного і д-р Олександр Марічак з Львова.

— Республіканська освіта. Бачучи, що міністерство освіти має намір знову підвищити ціну вписи та іспитів до університетів і вишніх шкіл. Ці оцінки й там аномалічно зростають на ріжних претекстами.

— Цвинтар у середині Львова. Цвинтар вчора при вул. Колоната ч. 7., при нагоді реконструкції маю назив. 70 людських кістяків — на дивку знайдів — що най-

ської „деології“, далі воліють чорні дні свого життя в ярмі духовим і фізичним. Справа всенародного, середнього й фахового шкільництва, справа університетська, справа земельної реформи, справа самоврядування, справа православної церкви, політика економічна і освітня, справа красивого майна Галичини і т. ін. — все те не може рушити з місця. О, ні! Дні дрібнички рушди і з того вийшла не аби яка комедія. Міністр Млодчанський видав розпорядок про вирішення справи горожанства для східних „кресів“ і той розпорядок дійшов до старостів у амсті, коріно змінених міністерських референтом без відома міністра. Знову ж міністер освіти Суйковський теж видав розпорядок про допущеність навчання в українських школах загальної історії й географії в рідній мові, але той розпорядок зперед трьох місяців ще не дійшов до дирекцій шкіл і мабуть не дійде.

І ще одну уступку маємо в дарунок від „санаційного“ уряду. Тоді, коли українське політичне життя різними способами адувало „кресова“ адміністрація, по краю, голововано через ціле Покуття перетягас „диверсійна ватага“ політичних опришків зліз стягу Даниловича з метою внести розклад в українські маси. А ця „диверзія“ відбувається під пильною опікою старостів і збройною охороною поліції...

Недостача програми і відсутність відваги — ось що характеризує теперішній уряд. Правду кажучи, навіть попередні польські уряди, реакційні, грабсько-вітосівські проявляли більшу відвагу, більший розмах, більшу діяльність у національній kwestії. Правда, її „вирішення“ йшло у відомому напрямку; правда, вони тільки нищили й руйнували, перекабачували, ліквідували останки важко здобутих у сімдесятилітній боротьбі прав українського народу. Але вони збуджували сторожку увагу громадянства, викликували реакцію. Теперішній уряд навіть не має відваги грабських і Вітосів. Чому? Тому, що нема вже що руйнувати, що у нас пустеля непроходима. І тому він тільки культивує на „кресах“ грабщину і вітосівщину, тільки стоїть на сторожі створеного польською реакцією status quo. Стоїть мовчки, від охорони екстермінаційних „законів“ попередніх урядів, віддавши на склад відомий польський закон з 26. вересня 1922.

Уряд Бартеля розуміє своє видіне становище. Шож йому робити, коли вже все за нього зроблено? Але чи маємо мовчати і без слова протесту, бездільно придивлятися тому культивуванню страшного багна? Чи не час розпочати акцію, щоби виявити наше змагання до повноти життя!

Крок вперед, два назад.

Національна kwestія в Польщі на сторінках півурядової преси.

Коли читати польську пресу, то там можна знайти багато відомостей про Танжер, всякі міжнародні зїзди, боротьбу за красукою і чохоткою, поїздки міністрів, їх недуги і стан здоров'я, але зате нема мовчанка про наше відносно життєвих, насущних і далекосяглих питань. Особливо промовчується національне питання — так, немов би воно не існувало у всій своїй грізній величч.

З приводу женецького зїзду „льовлянських“ меншостей частина польської преси пригадала собі була те найбільше питання, але порушила його тільки принагідно, між рядками, зазначаючи тисячний раз, що — мовляв — Польща не має ясної програми у відношенні до „нац. меншостей“. Тимчасом, ми на власній шкурі знаємо, що така „програма“ і то дуже потрібна, до нюансів розроблена, послідовно здійснювана існує. Коли її далі розробляти в дотеперішньому напрямку, то приходилося би хіба всіх українців і білорусів поголовно

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна Мужеські сукна

1870

17-7

продав

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

ставити під стіну і відсилати їх там, де нема ні болю, ні печалі.

Єдиним, що час до часу перериває бл. годінню мовчанку польської преси в національній kwestії, є півурядовий „Нови Курер Польскі“. Ще в половині серпня, отже в кульмінаційній точці огрікового сезону порушив ту справу на сторінках „Нов. Кур. Польско-го“ відомий польський „кадет“ Алекс. Бабяньський в статті „За санацію східних окраїн“.

В передовій „огірковій“ передовій нарікає А. Бабяньський, що справи „національних меншостей“ від хвилі реституції Польщі ніколи не ставлено серйозно. В різних часах різно дивилися Поляки на ту kwestію, заплутуючи її постійно, але ніколи її не розв'язували. Аж у часі виборів 1922 р., які покінчилися успіхом „меншостевої“ 16-ки, пробовано її розв'язувати,

„заповідаючи самоврядування для Східної Галичини (автор уживає абсурдного терміну: „Малопольська Східина“). — Ред.) і мовчавої права. Перше не побачило денного світла, а друге — замість забезпечити права населення — довело до ліквідації існуючих прав, особливо в шкільництві“.

Чи лише в шкільництві? Та не перебиваємо п. А. Бабяньському. Він стверджує, що польська окраїнна політика базується на пережитках. Легко було доходити до злиття „кресів“ з Польщею, як довго в гру входили вищі сфери громадянства.

„Але коли до голосу прийшли народні маси, зв'язки прірвалися і вимагають нових метод ділання. Завдання незвичайно утруднено тим, що на протязі XIX ст. глибоко вкоренилася русифікація у всьому виді. Хід війни і зв'язане з ним знищення краю зруйнували населення, зашпигували одночасно далекобійні надії на кращу будучину. Рижський трактат перевернув ті краї, прислужуючи їх до державних організмів зі суперечною структурою. Знищення польського уряду звели до відкриття конченого ладу і порядку, що ознамено великими жертвами. Головною жертвою є втрата довіри населення не лише до урядових чинників, але до Польщі самої, до її державності. Правда, лад і порядок зникли, але засоби, що спричинюють стан подраження і неспокій, як постійні процеси політичного характеру, що ширять найущипішу протипольську пропаганду серед мас пасивної людності. А з прикладу Росії повинні ми знати, до чого ведуть політичні процеси. Репресії і політичні процеси — то найгірша метода адміністрування, яка не може бути постійною“.

Також повинна бути припинена примусова денационалізація. Вона є безцільною і неморальною. Безцільною тому,

„бо нині так зросло національне освідомлення, що від своєї нації відходять з особистих оглядів хіба нечисленні і менше варті одиниці. А неморально тому, що тільки почуття своєї національності може дати найвище напруження чинної енергії. Ми, що були об'єктом системи денационалізації, повинні це глибоко відчувати і не нахиляти нічим своєї національності. Поміняючи ті основні огляди, мусимо мати на увазі ще й політичні причини. Поділ Білорусії й України між Польщею і Росією внаслідок деяку ривалізацію, яку намагалися вигравати Росія, надаючи значні національні вільності, але підпорядковуючи їх радянській системі“.

На той шлях ривалізації повинна вступити й Польща. Хоч Польща тепер бідна, то всетаки повинна амагати до створення добробуту також для „меншостей“. Кольонізація повинна бути припинена, тим більше, що на окраїнах панує велике мало- і безземелля. Інакше повинна бути поставлена справа освіти і релігійна. До православної церкви слід допустити українську мову, до костелів на Білорусі додаткові богослуження в білоруській мові. Треба привернути знищене українське і білоруське шкільництво, — тим більше, що

„національна свідомість Українців є дуже далеко посунена, отже сподіювання їх шкільництва викликало серед українського громадянства нечуване обурення“.

Конкретно п. А. Бабяньський вивагає отсі „найпильніші державні конечности на окраїнах“:

1) Перенесення адміністрації й судівництва на „кресах“ почуттям справедливості у відношенні до населення;

2) Припинення переслідування в мандипаційного руху в усіх ділянках, який трактується як рух антидержавний;

3) Привернення попереднього стану в українському шкільництві і розбудова знищеного білоруського шкільництва;

4) Піддержку культурних і наукових товариств;

5) Субвенціювання приватних середніх шкіл на ведення науки і видання шкільних підручників;

6) Введення української мови до учит. семінарів в Кременіці і білоруської у Вильні;

7) Відмова від піддержки русифікації у православній церкві;

8) Введення додаткових богослужень в білоруській мові в костелах, де є більшість білорусько-католицького населення та

9) Припинення кольонізації і переведення земельної реформи в користь місцевого населення.

Так представляється „magna charta liberum“ ген. Бабяньського. Тільки подумати, що за „вольності“. Ні менше, ні більше, як після великої війни і боротьби за повне право нації привернення знищеного українського шкільництва.

Але поруч з тим радить ген. Бабяньський ще щось усунути

„непомірне розполітикування по українській і білоруській стороні, яке в значній мірі є наслідком помпіння культурної праці. Нехай кожна національність має спромому розвинути вповні культурно-національну працю при прихильній опіці уряду, а тоді займатися довіре, без якого співжиття і „habere“ є неможливе. Форми політичного істаування, такі, як федерація, автономія — треба лишити в будучині, але здобуття прихильності повинно бути політикою найвищого дня“.

Зайвим було би вести дискусію з ген. Бабяньським, який виявляє повну ігноранцію щодо умов життєвості та змагань цих двох територіальних народів, а в першу чергу українців. Всеж таки ця „широка“ програма „нинішнього дня“, — що найменше в розумінні її автора є кроком вперед. Про це свідчить — очевидно — не „програма“ ген. Бабяньського, але орган, який її видрукував як велике „откриттє“. Бо коли Бабяньський, мабуть на ґрунті свого примітивізму, будував „конкретну“ програму, то дві інші статті, які опісля з'явилися в „Нов. Кур. Польскім“ вертають до скучної теорії. І так відомий К. Сроковський в статті „Меншостева проблема“ (з 1. вересня ц. р.) казує, що нинішня демократія виявляє повну неадарність у розв'язі національного питання. Вона блукає по поверхні найменш розвинених понять і найпримітивішних експериментів. Розмірно легко відбувається розвазка національних проблем на економічній базі між державними народами. На цій базі прийшло до розвазки німецько-англійських відносин, а тепер відбувається вирішення німецько-французьких взаємин та йдуть намагання вирішати шляхом економізації німецько-польські взаємини. Там, де як підмети ділання вступають народи повно і рівноправні, легко досягається порозуміння.

„Зате в сфері внутрішньо-державних національних відносин, там, де проти себе стоять як ідеї народи народів і не-повноповні, бо коли один мистецтво а х

ряктер державного, то другий мусить ама воліти піддаватися стані „меншости“, — там ніде ще не спостерігати аміркі відносин, а спроба їх емпірично агагалі ще не була заочати „увазі“.

Методи нинішньої демократії виявилися безспійними в національній ділянці. В Чехословаччині в мертвих точках знаходяться справи, німецька, малярська і словачська. Румунія не зуміла зробити досі жні одного кроку в справі вирішення національного питання, Югославія зуміла тільки до кривавого македонського питання додати нові прикри проблеми Хорватів і Словенів.

„Вкшлі в Польщі чистені і національні проблеми — хіба з виником жнісього — радше заплутуються у вузлах не більше розпучливі, як входить на шпек як „лиобудь частинки, але мериторичні і поватніх зв'язок“.

Причини цього безсилля сучасної демократії є різні, та це не змінює факту.

„що продовжування стаю внутрішньо-державних національних проблем (скорше чілініше, — виявляється фатальним у наслідках для дотриман держав. Тому в Польщі, де небезпека, якою погрожує давнє заплутування внутрішніх національних проблем, є найближча і найбільш загрожена, сама натура річєй нахиляє кожному уа до конечності поставити ті питання на денному порядку не лише мериторично дискусії, але також відповідального ділання“.

Стаття К. Сроковського робить вражіння вступу до ширшого обговорення національної проблеми в Польщі. Однак на тому вступі скінчилося. Замість розвинути і сконкретизувати порушені проблеми, він замовк. А зате трохи пізніше виступив на сторінках „Нов. Кур. Польско-го“ (з 11. ц. ж.) криптонімовий автор зі статтею „Національні проблеми“, в якій окремо сортує поодинокі „меншости“. Найвище з усіх „меншостей“ стоять Німці, які — „штат іепенітс, аміс!“ — дорівнюють Полякам.

„Ступінь цивілізації, суспільні погляди, преса, яку читає, спосіб життя, той веде, категорії, людські думки, інтереси, які має, все те представляє докладну схожість, лише що в іншій мові“.

Очевидно, це смішне, бо не Німці дорівнюють Полякам, тільки частина Поляків (з Познанщини), що вийшла з німецької школи, дорівнює Німцям.

Схоже до Німців становить зай. мають Росіяни яких вже тільки останки лишилися в Польщі після колишнього блеску і слави. Ці, головним чином земледельники, поли і трохи урядовців, яким не лишається ніщо інше, як увійти в польську націю, а що є тільки питанням часу. Жидівська kwestія є своєрідна і повинна бути трактована окремо. Це нації нетериторіальні.

Інакше представляються народи територіальні: Українці і Білорусини.

Від польської національності обі ті народності ріжняться під багатьма оглядами. Суспільно є далеко менше збіжності, аніж населення — то безземельні малочисельні сільська людність, ітєт генція є чисельно слаба і неадаптована, інших верств нема, споніаляне лєнсьєні одиниці в промислі, торгівлі і великій власності. При тому й рівень тих народів не є рівний. Найвище стоїть галицька Українці“.

Є й різниці щодо релігії.

„Однак в нас трактується ті меншости як одностайну масу, і коли одні говорять про ліберальну поведінку, то другі промовляють націоналістичні методи аніародовоування, розуміється — з найгіршою для держави наслідком. Бути би вже як забирати до розумної розвазки неадаптованої kwestії. Однак ту розважку повинно попереджувати устійнення дійсності та сутяного відношення непольських національностей до держави“.

Як бачимо, „w kółko M. cieju“ крок вперед, два назад, навіть з теорії. І так в безконечність.

Кріза в Чехословаччині.

Бенеш проти фашистської агітації.

Події в Чехословаччині розвиваються далі своїм шляхом. Обидві сторони, себто чеські національно-демократи вкупі з націоналістичним крилом чеських нац. соціалістів і зєднані соціальні демократи мобілізують своїх прихильників, щоби в відповідний мент бути готовими